

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Srbac
za period 01.01-31.12.2023. godine**

Broj: RV063-24

Banja Luka, 07.11.2024. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	10
	4. Nabavke.....	13
	5. Priprema i donošenje budžeta	13
	6. Finansijski izvještaji	14
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	14
	6.1.1. Prihodi i primici.....	14
	6.1.2. Rashodi i izdaci	16
	6.1.3. Budžetski suficit/deficit.....	20
	6.1.4. Neto finansiranje.....	20
	6.1.5. Razlika u finansiranju	20
	6.1.6. Izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima	21
	6.2. Bilans uspjeha	21
	6.2.1. Prihodi.....	21
	6.2.2. Rashodi.....	21
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	22
	6.3. Bilans stanja	22
	6.3.1. Aktiva	22
	6.3.2. Pasiva.....	26
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	27
	6.4. Bilans novčanih tokova	28
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	28
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	28
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	29

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Srbac koji obuhvataju: Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12. 2023. godine; Konsolidovani bilans uspjeha, Konsolidovani izvještaj o promjenama neto imovine, Konsolidovani bilans novčanih tokova, Konsolidovani periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 01 i Konsolidovani periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima, za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, konsolidovani finansijski izvještaji Opštine Srbac, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200-2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 4., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer u Opštinskoj upravi popis potraživanja, obaveza, datih avansa i finansijskih plasmana nije vršen analitički, nego je preuzet ukupan iznos iz Glavne knjige trezora, vanbilansna evidencija nije bila predmet popisa, a u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac u popisne liste nisu unesene količine preuzete iz knjigovodstvenih evidencija (osnovna sredstva iste vrste su popisana kumulativno), te izvještaji o popisu Opštinske uprave i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac ne sadrže uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja. Takođe, JU Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Srbac nije izvršila popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, što nije u skladu sa članom 6. istog pravilnika.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Primici za ostale stambene objekte i jedinice su precijenjeni, a ostali primici po osnovu primljenih avansa u tekućoj godini su potcijenjeni za 1.356.636 KM, jer primici po osnovu uplate avansa nisu iskazani u skladu sa članom 114. stav (1) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i članom 155. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. ovog Izvještaja:

Rashodi i obaveze po osnovu subvencija precijenjeni su za 30.000 KM jer su evidentirani u periodu u kojem nisu nastali, što nije u skladu sa članom 82. stav (6) i 93. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Doznake su precijenjene u iznosu od 23.600 KM, a potcijenjeni su rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga za 4.202 KM, subvencije za 1.170 KM i tekući grantovi za 18.228 KM, jer navedeni rashodi nisu klasifikovani u skladu sa članom 92. stav (10), 94. (stav 5) i 95. stav (3) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.4. ovog Izvještaja:

Konsolidovani Bilans novčanih tokova opštine Srbac nije sačinjen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima, jer su odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti koji nisu nastali iskazani u iznosu od 591.999 KM. Takođe, odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja su iskazani manje za 340.000 KM jer nisu iskazani izdaci za otplatu kredita.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.7. ovog Izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje Opštine Srbac i pisana obrazloženja JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac i JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac ne sadrže potrebne dodatne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje Opštine Srbac za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine su objelodanjena pitanja vezana za nastavak poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Srbac za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u ovom Izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da

sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 07.11.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Srbac za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u konsolidovanim finansijskim izvještajima Opštine Srbac za 2023. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Opština Srbac je tokom 2023. godine zbog povećanog obima posla angažovala dva izvršioca na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave

U toku 2023. godine angažovana su dva izvršioca po ugovoru o djelu za obavljanje poslova koji predstavljaju redovnu djelatnost poslodavca, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu.

Kolektivni ugovor za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac nije usklađen sa članom 15. i 17. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na utvrđene niže koeficijente za obračun plata zaposlenih i procenta uvećanja osnovne plate za rad noću i rad na dane državnih praznika. Takođe, JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac je obračun i isplatu jubilarnih naknada za 20 godina radnog staža vršio u iznosu jedne prosječne plate u prethodnoj godini, što nije u skladu sa članom 23. stav (1) Kolektivnog ugovora za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac.

Pravilnik o platama i naknadama i ostalim primanjima u JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac nije usklađen sa članom 8. Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske u dijelu utvrđenih nižih koeficijenata. Takođe, JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac je primijenila veću cijenu rada od cijene rada propisane Odlukom o utvrđivanju cijene rada za zaposlene u oblasti kulture Republike Srpske. Naknade za topli obrok i regres iako nisu propisane, obračunate su i isplaćene, što nije u skladu sa članom 10. stav (4) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske i članom 2. Pravilnika o platama i naknadama i ostalim primanjima u JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalje rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske produžena je primjena odredbi navedenog kolektivnog ugovora, koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske.

Opština Srbac je koeficijente za obračun plata zaposlenih prilagodila odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik opštine je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Srbac obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Srbac.

Banja Luka, 07.11.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) primici po osnovu primljenih avansa klasifikuju u okviru ostalih primitaka u skladu sa članom 114. stav (1) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i članom 155. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 2) evidentiranje subvencija i obaveza vrši u periodu nastanka u skladu sa članom 82. stav (6) i 93. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 3) klasifikacija rashoda po osnovu korišćenja robe i usluga, subvencija i grantova vrši u skladu sa članom 92. stav (10), 94. stav (5) i 95. stav (3) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 4) poslovni prostori i ostala stalna imovina koja je izdata u zakup klasifikuje kao investiciona imovina u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 5) vrijednost garancija za dobro izvršenje ugovora, datih mjenica i tuđe imovine evidentira u okviru vanbilansne evidencije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 6) izdaci za otplatu dugova iskazuju u obrascu Bilans novčanih tokova u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima.

Preporučuje se načelniku Opštine i direktoru JU Agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća Srbac i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac da obezbijedi da se:

- 7) postupci i procedure provođenja popisa imovine i obaveza i izvještavanje vrši u skladu sa članom 4., 6., 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Preporučuje se načelniku Opštine i direktoru JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac i JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac da obezbijedi da se:

- 8) u Napomenama i pisanim Obrazloženjima uz finansijske izvještaje objelodanjuju potrebne dodatne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) zapošljavanje na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla vrši u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,
- 2) ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su van djelatnosti poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu,
- 3) intenziviraju aktivnosti na uspostavljanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole shodno tački 22. Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se izvrši popis poslovnih procesa u Opštini, identifikuju i procijene rizici, izradi strategija upravljanja rizicima, definišu kontrolne aktivnosti i uspostavi knjiga poslovnih procesa,

Preporučuje se direktoru JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac da obezbijedi da se:

- 4) Kolektivni ugovor za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac uskladi sa članom 15. i 17. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske,
- 5) visina jubilarnih nagrada obračunava i isplaćuje u skladu sa članom 23. stav (1) Kolektivnog ugovora za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac.

Preporučuje se direktoru JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac da obezbijedi da se:

- 6) Pravilnik o platama i naknadama i ostalim primanjima uskladi sa članom 8. Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske,
- 7) obračun plate vrši u skladu sa cijenom rada propisanom Odlukom o utvrđivanju cijene rada za zaposlene u oblasti prosvjete i kulture, a naknada za topli obrok i regres uračuna u iznos osnovne plate shodno članu 10. stav (4) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.

Preporučuje se načelniku Opštine, direktoru JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac da obezbijedi da:

- 8) platne liste sadrže elemente propisane članom 3. tačka 5. podtačka 5. Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate.

Preporučuje se direktoru JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac da obezbijedi da se:

- 9) prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja vrše usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza u skladu sa članom 18. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 10) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se imenuje odgovorno lice, donosi godišnji plan, sačinjava godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, kao i druge aktivnosti koje su zahtijevane navedenim propisima.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Odluka o usvajanju Rebalansa budžeta opštine Srbac za 2023. godinu;
- Odluka o izvršenju Rebalansa budžeta opštine Srbac za 2023. godinu;
- Zakon o trezoru,
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj, član 4. i 9 -11;
- Zakon o radu, član 33., 39., 125., 204. i 205;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske;
- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o sistemu javnih službi;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII i XIII;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o vodama, član 188-195;
- Zakon o šumama, član 89;
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske;
- Pravilnik o načinu prikupljanja, kriterijumima za raspodjelu sredstava i postupku korišćenja sredstava posebnih namjena za šume;
- Zakon o komunalnim djelatnostima, član 6 -12., 20-25. i 41;
- Zakon o komunalnim taksama;
- Zakon o zaštiti od požara, član 81. i 85;
- Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Zakon o javnim putevima;
- Zakon o porezu na nepokretnosti;
- Zakon o uređenju prostora i građenju, član 73.- 82. i 191.;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u javnim ustanovama u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske;
- Pojedinačni kolektivni ugovor za zaposlene u opštinskoj upravi Opštine Srbac;
- Kolektivni ugovor za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac;
- Pravilnik o platama i naknadama i ostalim primanjima u JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac;
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem;
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Srbac je teritorijalna jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: Opština) koja obuhvata površinu od 453 km² i čine je 39 naseljenih mjesta, organizovanih u 19 mjesnih zajednica sa oko 16.933 stanovnika prema rezultatima popisa iz oktobra 2013. godine.

Opština ostvaruje svoje nadležnosti u skladu sa Ustavom, Statutom, Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 97/16, 36/19 i 61/21) i drugim važećim propisima kojima su definisana područja odgovornosti, nadležnosti organa i načini finansiranja. Organi Opštine su Skupština opštine i načelnik opštine. Skupština opštine je organ odlučivanja i kreiranja politike i čini je 25 odbornika, a načelnik opštine je nosilac izvršne vlasti koji zastupa i predstavlja Opštinu.

Prema Odluci Vlade Republike Srpske o stepenu razvijenosti jedinica lokalne samouprave za 2023. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 99/22), Opština je svrstana u kategoriju srednje razvijenih jedinica lokalne samouprave.

Sredstva za rad Opštine u 2023. godini obezbijeđena su iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera između različitih jedinica vlasti, primitaka od nefinansijske imovine, primitaka od zaduživanja i ostalih primitaka. Finansijske transakcije su u Glavnoj knjizi trezora Opštine (u daljem tekstu: GKT) evidentirane na računovodstvenom fondu 01 (opšti fond), fondu 03 (fond grantova) i fondu 05 (fond za posebne projekte).

Konsolidovane finansijske izvještaje Opštine čine finansijski izvještaji Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika koji su u sastavu GKT Opštine i to Javna ustanova (u daljem tekstu: JU) Centar za socijalni rad, JU Dječiji vrtić „Naša radost“, JU Centar za kulturu i sport, JU Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća, JU Turistička organizacija Srbac, JU Narodna biblioteka Srbac, JU Centar srednjih škola „Petar Kočić“ Srbac i Javna zdravstvena ustanova (u daljem tekstu: JZU) Dom zdravlja Srbac.

Entiteti javnog sektora koji se nalaze pod kontrolom Opštine su Komunalno preduzeće (u daljem tekstu: KP) „Vodovod“ a.d. Srbac, KP „Komunalac“ a.d. Srbac i Javno preduzeće (u daljem tekstu: JP) „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka.

Na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji Opštine za period 01.01-31.12.2023. godine, nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske provela je finansijsku reviziju Opštine za 2020. godinu i tom prilikom dato je 11 preporuka za finansijske izvještaje i dvije preporuke za usklađenost. Opština je dostavila odgovor o radnjama koje su preduzete radi prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih u revizijskom izvještaju broj RV073-21, u skladu sa članom 21. stav (3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/05 i 20/14).

Od ukupno 13 datih preporuka, sedam preporuka je provedeno, dvije djelimično provedene, tri preporuke nisu provedene, a jedna preporuka nije aktuelna.

Preporuke koje su djelimično provedene odnose se na popis imovine i obaveza, (tačka 3. izvještaja) i objelodanjivanje informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje (tačka 6.7. izvještaja).

Preporuke koje nisu provedene odnose se na zaključivanje ugovora o djelu (tačka 3. izvještaja), evidentiranje poslovnih događaja u vanbilansnoj evidenciji (tačka 6.3.3. izvještaja) i sačinjavanje bilansa novčanih tokova (tačka 6.4. izvještaja).

Preporuka koja nije aktuelna odnosi se na uključivanje kapitala JZU Dom zdravlja Srbac u konsolidovani Bilans stanja entiteta pod kontrolom. Od 2022. godine, JZU Dom zdravlja Srbac je niži budžetski korisnik Opštine, te se na istog ne odnose odredbe člana 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 115/17 i 118 /18).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta opštinske uprave opštine Srbac („Službeni glasnik opštine Srbac" broj 03/22, 04/22, 09/22, 04/23 i 06/23) sistematizovano je 81 radno mjesto sa 99 izvršilaca. Na dan 31.12.2023. godine u Opštinskoj upravi bila su 94 zaposlena, i to 86 izvršilaca na neodređeno vrijeme, tri na određeno vrijeme, dva imenovana lica i tri funkcionera. Potpredsjednik skupštine Opštine dužnost obavlja volonterski shodno članu 42. stav (3) Statuta opštine Srbac („Službeni glasnik opštine Srbac" broj 5/17 i 18/17). Kod nižih budžetskih korisnika, za koje se sredstva za lična primanja obezbjeđuju u budžetu Opštine, u radnom odnosu bilo je ukupno 140 zaposlenih.

Zapošljavanje dva izvršioca na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla u periodu od šest mjeseci (samostalni stručni saradnik za glavnu knjigu trezora i stručni saradnik za poslove skupštine opštine) nije u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 97/16), kojim je propisano da zapošljavanje na određeno vrijeme zbog privremeno povećanog obima posla, traje najduže do šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

Opština je zaključila ugovore o djelu sa 11 lica, od kojih su sa dva lica zaključeni ugovori za poslove održavanja i nadogradnju internet stranice opštinske uprave i obavljanje poslova noćnog čuvara, a koji predstavljaju redovnu djelatnost poslodavca i sistematizovani su članom 26. Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave opštine Srbac, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16, 66/18, 91/21 i 119/21).

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 21/21 i 69/21) produžena je primjena odredbi Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 20/17, 85/18, 86/18, 21/20, 21/21, 69/21 i 8/22), koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 20/23). Opština je koeficijente za obračun plata zaposlenih prilagodila odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Kolektivni ugovor za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac (iz 2018. godine) nije usklađen sa članom 15. i 17. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 82/22) u dijelu utvrđenih nižih koeficijenata i uvećanja osnovne plate za rad noću i rad na dane državnog praznika.

JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac je obračun i isplatu jubilarnih nagrada izvršila za sedam zaposlenih u iznosu jedne prosječne plate u prethodnoj godini (981 KM), što nije u skladu sa članom 23. stav (1) Kolektivnog ugovora za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac, kojim je propisano da poslodavac može isplatiti jubilarnu nagradu za 20 godina radnog staža u oblasti obrazovanja i kulture u visini šest cijena rada od 110 KM utvrđenih Odlukom Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 42/22).

Pravilnik o platama i naknadama i ostalim primanjima u JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac nije usklađen sa članom 8. Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 11/19, 105/19, 49/21, 119/21, 68/22, 132/22 i 112/23) u dijelu utvrđenih nižih koeficijenata. Takođe, JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac je primjenjivala cijenu rada u iznosu od 120 KM, što je više od utvrđene cijene rada od 110 KM koja je definisana Odlukom o utvrđivanju cijene rada za zaposlene u oblasti kulture Republike Srpske. Naknade za topli obrok i regres su obračunate i isplaćene, što nije u skladu sa članom 10. stav (4) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske i članom 2. tačka 2. Pravilnika o platama i naknadama i ostalim primanjima u JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac.

Platne liste u opštinskoj upravi i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac ne sadrže naknadu troškova prevoza kod dolaska na posao i sa posla, troškove toplog obroka i druga primanja utvrđena kolektivnim ugovorom (regres), dok platne liste u JU „Centar za kulturu“ Srbac ne sadrže naknadu troškova prevoza kod dolaska na posao i sa posla, što nije u skladu sa članom 3. tačka 5. podtačka 5. Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 18/22 i 65/22).

Jedinica za internu reviziju organizaciono je uspostavljena u 2022. godini, u okviru koje su sistematizovana dva radna mjesta (rukovodilac jedinice interne revizije i interni revizor), a polovinom 2023. godine popunjeno je radno mjesto rukovodioca jedinice interne revizije. U skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22) sačinjen je godišnji izvještaj elektronskim popunjavanjem obrasca Izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu sa priložima. U Opštinskoj upravi nije izvršen popis poslovnih procesa, nije sačinjena knjiga/mapa poslovnih procesa, nisu identifikovani i procijenjeni rizici, nije sačinjena strategija upravljanja rizicima i definisane kontrolne aktivnosti shodno tački 22. Uputstva o načinu i postupku sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 99/17). Sistem finansijskog upravljanja i kontrole u JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac u 2023. godini nije uspostavljen shodno Zakonu o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 91/16) i Uputstvu o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja, jer nije imenovano odgovorno lice i nisu pokrenute aktivnosti na implementaciji sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

U skladu sa rješenjima o imenovanju komisija za popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine izvršen je godišnji popis u Opštinskoj upravi. Revizijskim ispitivanjem provođenja istog utvrđeno je da godišnji popis imovine i obaveza nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 4. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16 i 113/21), jer izvještaji o popisu (centralne komisije i pojedinačnih komisija) ne sadrže uporedne preglede stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja, dok popis potraživanja, obaveza, datih avansa i finansijskih plasmana nije vršen analitički, nego je preuzet ukupan iznos iz GKT, a vanbilansna evidencija (mjenice, garancije i tuđa imovina) nije bila predmet popisa. Popis imovine i obaveza u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac sa stanjem na dan 31.12.2023. godine nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 18. i 20. pomenutog pravilnika, jer u popisne liste nisu unesene količine preuzete iz knjigovodstvenih evidencija (osnovna sredstva iste vrste su popisana kumulativno), izvještaj o popisu ne sadrži podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji, kao i radnom angažmanu lica angažovanih na popisu, vrijeme početka i završetka popisa, uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza i pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja. Takođe, popis imovine i obaveza u JU Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Srbac

sa stanjem na dan 31.12.2023. godine nije organizovan i izvršen u skladu sa članom 6. pomenutog pravilnika. JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac nije izvršila usaglašavanja međusobnih potraživanja i obaveza sa JU Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske, a JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac sa JU Javni fond za dječiju zaštitu i Fondom zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, što nije u skladu sa članom 18. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15 i 78/20).

Shodno gore navedenom, kao i uočenih nepravilnosti koje su obrazložene u većini tačaka ovog izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- **postupci i procedure provođenja popisa imovine i obaveza i izvještavanje vrši u skladu sa članom 4. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,**
- **zapošljavanje na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla vrši u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,**
- **ugovori o djelu zaključuju za poslove koji su van djelatnosti poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu,**
- **intenziviraju aktivnosti na uspostavljanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole shodno tački 22. Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se izvrši popis poslovnih procesa u Opštini, identifikuju i procijene rizici, izradi strategija upravljanja rizicima, definišu kontrolne aktivnosti i uspostavi knjiga poslovnih procesa.**

Preporučuje se direktoru JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac da obezbijedi da se:

- **postupci i procedure provođenja popisa imovine i obaveza i izvještavanje vrši u skladu sa članom 18. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,**
- **Kolektivni ugovor za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac uskladi sa članom 15. i 17. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske,**
- **visina jubilarnih nagrada obračunava i isplaćuje u skladu sa članom 23. stav (1) Kolektivnog ugovora za zaposlene u JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac.**

Preporučuje se direktoru JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac da obezbijedi da se:

- **Pravilnik o platama i naknadama i ostalim primanjima uskladi sa članom 8. Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske,**
- **obračun plate vrši u skladu sa cijenom rada propisanom Odlukom o utvrđivanju cijene rada za zaposlene u oblasti prosvjete i kulture, a naknada za topli obrok i regres uračuna u iznos osnovne plate shodno članu 10. stav (4) Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.**

Preporučuje se načelniku opštine, direktoru JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac da obezbijedi da platne liste sadrže elemente propisane članom 3. tačka 5. podtačka 5. Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate.

Preporučuje se direktoru JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac da obezbijedi da se:

- **prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja izvrši usaglašavanja međusobnih potraživanja i obaveza u skladu sa članom 18. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se imenuje odgovorno lice, donosi godišnji plan, sačinjava godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti, izvrši popis poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definišu kontrolne aktivnosti, kao i druge aktivnosti koje su zahtijevane navedenim propisima.**

Preporučuje se direktoru JU Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Srbac da obezbijedi da se popis imovine i obaveza vrši najmanje jednom godišnje sa ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje u skladu sa članom 6. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

4. Nabavke

Planom javnih nabavki Opštine sa izmjenama i dopunama plana za 2023. godinu planirane su nabavke ukupne vrijednosti 2.272.526 KM bez poreza na dodatu vrijednost i to za radove (1.212.028 KM), robe (482.792 KM) i usluge (577.706 KM).

Prema izvještaju o realizaciji u toku 2023. godine provedeno je 58 postupaka javnih nabavki ugovorene vrijednosti od 1.744.682 KM i to osam otvorenih postupaka (1.231.784 KM), 17 konkurentskih zahtjeva (170.254 KM), jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja (136.746 KM), tri postupka za nabavku usluga u skladu sa Aneksom II dio B Zakona o javnim nabavkama (87.987 KM) i 29 direktnih sporazuma (117.910 KM).

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je 14 postupaka javnih nabavki u Opštinskoj upravi u vrijednosti od 1.212.634 KM (69% od ukupne vrijednosti realizovanih nabavki) i to provedenih putem četiri otvorena postupka u vrijednosti od 889.488 KM (nabavka specijalizovanog vozila za odvoz otpada 53.419 KM, nabavka i montaža opreme za grijanje i hlađenje u Sportskoj dvorani „9. januar“ u Srpcu 128.000 KM, vanjsko uređenje oko novog objekta dječijeg vrtića u Srpcu i izgradnja fekalne i oborinske kanalizacije u dijelu ulice na predmetnom lokalitetu 369.054 KM i sanacija i modernizacija lokalnih puteva i ulica 339.015 KM), jednog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja u vrijednosti od 136.746 KM (komunalno uređenje Srpca), dva konkurentska zahtjeva u vrijednosti od 64.085 KM (zimsko održavanje gradskih ulica i lokalnih puteva na području Opštine 38.461 KM i sanacija objekta Društvenog doma u MZ Kaoci 25.624 KM), jednog postupka izuzeće od Zakona o javnim nabavkama u vrijednosti od 27.000 KM (usluge protivgradne zaštite u 2023. godini), tri postupka za nabavke usluga u skladu sa Aneksom II dio B Zakona o javnim nabavkama u vrijednosti od 81.206 KM (ugostiteljske usluge 10.266 KM, usluge kontrole i naplate parking prostora 59.829 KM i organizovanje proslave povodom slavnih svečanosti u Srpcu 11.111 KM) i tri direktna sporazuma u vrijednosti od 14.109 KM (održavanje i dogradnja softvera Finova i Docunova, sistemsko održavanje servera, podrška i kontrola rada cjelokupnog servera 4.725 KM, održavanje i servisiranje vozila 5.967 KM i nabavka sitnog inventara 3.417 KM).

Kod revizijom ispitanih postupaka javnih nabavki u Opštinskoj upravi nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na odredbe Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine Srbac je 13.12.2022. godine donijela Odluku o usvajanju Budžeta opštine Srbac za 2023. godinu u iznosu od 13.827.000 KM („Službeni glasnik opštine Srbac“ broj 8/22) i Odluku o izvršenju Budžeta opštine Srbac za 2023. godinu. Odluka o usvajanju Rebalansa budžeta opštine Srbac za 2023. godinu u iznosu od 15.920.000 KM („Službeni

glasnik opštine Srbac“ broj 11/23) i Odluka o izvršenju Rebalansa budžeta opštine Srbac za 2023. godinu donesene su 21.12.2023. godine.

Rebalansom budžeta su planirani poreski prihodi (8.085.500 KM), neporeski prihodi (4.491.000 KM), grantovi (21.500 KM), transferi između različitih jedinica vlasti (910.000 KM), primici za nefinansijsku imovinu (1.694.000 KM), primici od zaduživanja (400.000 KM), ostali primici (150.000 KM) i raspodjela suficita po osnovu neutrošenih namjenskih sredstava iz ranijeg perioda (168.000 KM).

Rebalansom budžeta su planirani rashodi za lična primanja zaposlenih (6.653.800 KM), rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga (2.411.100 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi (380.100 KM), subvencije (150.000 KM), grantovi (729.700 KM), doznake na ime socijalne zaštite (2.329.060 KM), rashodi po sudskim rješenjima (24.000 KM), transferi između različitih jedinica vlasti (35.340 KM), izdaci za nefinansijsku imovinu (1.933.900 KM), izdaci za otplatu dugova (1.131.500 KM) i ostali izdaci (141.500 KM).

Nakon usvajanja Rebalansa budžeta izvršeno je 14 dozvoljenih realokacija budžetskih sredstava u ukupnom iznosu od 234.800 KM (unutar potrošačkih jedinica Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika).

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja budžeta.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila konsolidovane finansijske izvještaje za korisnike budžeta opštine Srbac za 2023. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/17 i 17/22) i obrasce konsolidovanih finansijskih izvještaja sa Napomenama dostavila Ministarstvu finansija Republike Srpske u skladu sa članom 49. stav (6) pomenutog pravilnika.

Prilikom izrade konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2023. godinu, Opština je izvršila konsolidaciju entiteta pod kontrolom ili značajnim uticajem (KP „Vodovod“ a.d. Srbac, KP „Komunalac“ a.d. Srbac i JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka) dodavanjem neto imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja, kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2023. godine je iskazano u konsolidovanom periodičnom izvještaju o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 01 (u daljem tekstu: PIB 01) i konsolidovanom periodičnom izvještaju o izvršenju po računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: PIF).

U obrascu PIB 01 iskazani su budžetski prihodi i primici u iznosu od 15.450.322 KM i niži su za 2% u odnosu na rebalansom odobreni budžetski okvir. Budžetski rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 14.822.829 KM i niži su za 7% u odnosu na odobreni budžetski okvir. Na poziciji raspodjela suficita iz ranijeg perioda iskazano je korišćenje neutrošenih namjenskih sredstava iz ranijeg perioda u iznosu od 167.869 KM.

Skupština Opštine je na sjednici održanoj dana 20.06.2024. godine donijela Zaključak o usvajanju Izvještaja o izvršenju rebalansa budžeta opštine Srbac za 2023. godinu.

6.1.1. Prihodi i primici

Ukupni prihodi i primici su iskazani u iznosu od 15.669.446 KM, a odnose se na budžetske prihode i primitke iskazane na fondu 01 u iznosu od 15.450.322 KM, fondu 03 u iznosu od 948 KM i fondu 05 u iznosu od 218.176 KM.

6.1.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 13.648.611 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 13.429.487 KM, fondu 03 u iznosu od 948 KM i fondu 05 u iznosu od 218.176 KM, a odnose se na poreske prihode, neporeske prihode, grantove i transfere između različitih jedinica vlasti.

Poreski prihodi su iskazani u iznosu od 7.934.075 KM, a najvećim dijelom se odnose na indirektno poreze (6.846.416 KM), poreze na lična primanja i prihode od samostalne djelatnosti (796.432 KM), poreze na imovinu (269.034 KM) i ostale poreske prihode (22.157 KM).

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 4.577.223 KM, a najvećim dijelom se odnose na naknade po raznim osnovama (1.034.097 KM), prihode od pružanja javnih usluga (3.260.395 KM), administrativne naknade i takse (78.249 KM), komunalne naknade i takse (103.791 KM), ostale neporeske prihode (76.313 KM) i prihode od zakupa i rente (23.519 KM).

Naknade po raznim osnovama najvećim dijelom se odnose na naknade za korišćenje šuma i šumskog zemljišta (358.471 KM), korišćenje građevinskog zemljišta (79.677 KM), uređivanje građevinskog zemljišta (122.100 KM), korišćenje mineralnih sirovina (10.622 KM), naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta (100.060 KM), naknade za vode (77.844 KM), naknade za korišćenje komunalnih dobara (107.636 KM), naknade za izvađeni materijal iz vodotoka (54.386 KM) i finansiranje zaštite od požara (39.527 KM). Naknade za korišćenje šuma i šumskog zemljišta odnose se na naplaćene prihode koje je Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac Šumsko gazdinstvo Gradiška doznalo Opštini u skladu sa članom 89. stav (6) Zakona o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 75/08, 60/13 i 70/20). Opština je Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske dostavila Plan utroška sredstava od prodaje šumskih drvnih sortimenata na području Opštine za 2023. godinu, na koji je Ministarstvo dalo saglasnost u iznosu od 480.000 KM. Skupština opštine je donijela Program utroška novčanih sredstava posebnih namjena za razvoj nerazvijenih dijelova opštine Srbac prikupljenih od korisnika šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske u 2023. godini na području Opštine.

Prihodi od pružanja javnih usluga najvećim dijelom se odnose se na prihode JZU Dom zdravlja Srbac po osnovu pruženih zdravstvenih usluga osiguranim licima (2.973.103 KM) i prihode JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac po osnovu usluga boravka djece u vrtiću (210.564 KM).

Prihodi od zakupa i rente se odnose na prihode od davanja u zakup objekata (2.040 KM) i zemljišta (21.479 KM).

Grantovi su iskazani u iznosu od 61.180 KM, a odnose se na tekuće grantove na fondu 01 (11.180 KM) i kapitalne grantove na fondu 05 (50.000 KM). Tekući grantovi se odnose na sredstva doznačena od pravnih lica za konferenciju beba (2.200 KM), gastro fest (2.730 KM), likovno-ekološku koloniju (5.900 KM) i opremu JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac (350 KM). Kapitalni grantovi se odnose na sredstva doznačena od Fonda za zaštitu životne sredine i energetska efikasnost Republike Srpske za nabavku kamiona za komunalni otpad.

Transferi između različitih jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 1.076.132 KM, a odnose se na transfere na fondu 01 (907.009 KM), fondu 03 (948 KM) i fondu 05 (168.176 KM).

Transferi između različitih jedinica vlasti na fondu 01 najvećim dijelom se odnose na transfere od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske za finansiranje prava utvrđenih u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 37/12, 90/16, 94/19, 42/20 i 36/22) u iznosu od 894.098 KM i Ministarstva prosvjete i kulture

Republike Srpske za finansiranje deficitarnih zanimanja za srednjoškolce u iznosu od 9.703 KM.

Transferi između različitih jedinica vlasti na fondu 03 odnose se na transfere od Ministarstva rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske za JU Centar srednjih škola „Petar Kočić“ za finansiranje prevoza povodom obilježavanja Dana sjećanja u Donjoj Gradini.

Transferi između različitih jedinica vlasti na fondu 05 odnose se na transfere od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, Jedinice za koordinaciju poljoprivrednih projekata na osnovu Aneksa 1 Sporazuma na osnovu Odluke Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti za korišćenje sredstava po osnovu povrata poreza na dodatu vrijednost u okviru 1. faze programa integrisanog razvoja koridora rijeka Save i Drine za završetak sportskog objekta FK „Polet“ Sitneši Srbac (50.137 KM) i izgradnju društvenog doma u Srđevićima (109.077 KM), te transfer JU Centar srednjih škola „Petar Kočić“ Srbac za projekat energetske efikasnosti (8.962 KM).

6.1.1.2. Primici

Ukupni primici su iskazani na fondu 01 u iznosu od 2.020.835 KM, a odnose se na primitke za nefinansijsku imovinu za zgrade i objekte (1.356.636 KM), primitke po osnovu prodaje zemljišta (111.751 KM), primitke od uzetih zajmova po revolving kreditu kod NLB banke a.d. Banja Luka (400.000 KM) i ostale primitke po osnovu refundacija naknada plata po osnovu porodijskog odsustva od JU Fond za dječiju zaštitu (152.448 KM).

Primici za nefinansijsku imovinu za zgrade i objekte odnose se na primitke za ostale stambene objekte i jedinice po osnovu prodaje stanova u zgradi za mlade bračne parove u Srpcu u iznosu od 1.356.636 KM. Uplate od strane kupaca su vršene prije nego što su predmeti prodaje bili spremni i raspoloživi za prodaju u skladu sa zaključenim ugovorima o prodaji stanova u izgradnji, a vezano za projekat Opštine „Zgrada za mlade bračne parove u Srpcu“ (detaljnije objašnjeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja).

Po nalazu revizije, primici za ostale stambene objekte i jedinice su precijenjeni za 1.356.636 KM, a ostali primici po osnovu primljenih avansa u tekućoj godini su potcijenjeni za isti iznos, jer uplate avansa za stambene jedinice nisu klasifikovane u skladu sa članom 114. stav (1) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i članom 155. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/16, 115/17, 118/18 i 97/23).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se primici po osnovu primljenih avansa klasifikuju u okviru ostalih primitaka u skladu sa članom 114. stav (1) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i članom 155. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Ukupni rashodi i izdaci iskazani su u obrascu PIF u iznosu od 15.650.479 KM i to na fondu 01 u iznosu od 14.822.829 KM (rashodi 12.824.275 KM i izdaci 1.998.554 KM), na fondu 03 u iznosu od 63.448 KM (rashodi 948 KM i izdaci 62.500 KM) i na fondu 05 u iznosu od 764.202 KM (izdaci 764.202 KM). Na pojedinim pozicijama rashoda i izdataka izvršenje budžeta je veće u odnosu na odobrene iznose i isto je pokriveno dozvoljenim realokacijama budžetskih sredstava (tačka 5. izvještaja).

6.1.2.1. Rashodi

Rashodi su iskazani u iznosu od 12.824.275 KM na fondu 01, a odnose se na rashode za lična primanja zaposlenih, rashode po osnovu korišćenja robe i usluga, subvencije, grantove, doznake na ime socijalne zaštite, rashode po sudskim rješenjima i transfere između različitih jedinica vlasti. Po nalazu revizije budžetski rashodi su precijenjeni za

30.000 KM jer su potcijenjeni rashodi roba i usluga za 4.202 KM i grantovi za 18.228 KM, a precijenjene su subvencije za 28.830 KM i doznake za 23.600 KM, što je obrazloženo u nastavku teksta.

Rashodi za lična primanja zaposlenih su iskazani u iznosu od 6.644.597 KM, a odnose se na rashode za bruto plate zaposlenih (5.705.569 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (805.324 KM), naknade plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (52.749 KM) i otpremnine i jednokratne pomoći (80.955 KM). Rashodi za lična primanja zaposlenih u Opštinskoj upravi iskazani su u iznosu od 2.851.622 KM i kod nižih budžetskih korisnika u iznosu od 3.792.975 KM.

Rashode za bruto plate zaposlenih odnose se na rashode za neto platu (3.191.447 KM), porez na dohodak (219.304 KM), uvećanje plata po osnovu radnog staža (241.597 KM), uvećanje plata za prekovremeni rad (24.761 KM), uvećanje plata za rad noću (174.763 KM), uvećanje osnovne plate za rad tokom praznika (28.681 KM), uvećanje osnovne plate po osnovu dežurstva (6.830 KM, uvećanje plata po ostalim osnovama (34.167 KM) i doprinose na platu (1.784.018 KM).

Rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada iskazani su u iznosu od 805.324 KM, a odnose se na rashode za naknade za prevoz na posao i sa posla (119.973 KM), topli obrok (270.225 KM), regres za godišnji odmor (105.000 KM), jubilarne nagrade (43.478 KM), posebne rezultate u radu (950 KM), dnevnice za službena putovanja u zemlji (1.150 KM), dnevnice za službena putovanja u inostranstvu (1.672 KM) i pripadajući porez i doprinose na naknade (262.877 KM).

Rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga su iskazani na fondu 01 u iznosu od 2.470.607 KM, a odnose se na rashode po osnovu zakupa (5.036 KM), utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga (403.964 KM), režijskog materijala (94.462 KM), materijala za posebne namjene (69.462 KM), tekućeg održavanja (317.263 KM), putovanja i smještaja (105.123 KM), stručnih usluga (220.448 KM), usluga održavanja javnih površina i zaštite životne sredine (472.408 KM) i ostale neklasifikovane rashode (782.441 KM), a na fondu 03 iskazani su rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga u iznosu od 948 KM. Rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga iskazani su u Opštinskoj upravi u iznosu od 1.645.345 KM i kod nižih budžetskih korisnika u iznosu od 826.210 KM.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih i komunikacionih usluga najvećim dijelom odnose se na rashode po osnovu utroška prirodnog gasa, drveta, nafte i naftnih derivata (111.733 KM), električne energije (91.704 KM), centralnog grijanja (45.071 KM), korišćenja fiksnih telefona (25.642 KM), mobilnih telefona (13.580 KM), usluga vodovoda i kanalizacije (25.008 KM), usluga interneta (22.021 KM), poštanske usluge i druge komunikacione usluge (42.301 KM) i usluge deratizacije, odvoza smeća, održavanja čistoće (27.852 KM).

Rashodi za režijski materijal najvećim dijelom odnose se na rashode za kompjuterski materijal (8.754 KM), obrasce i papir (17.243 KM), registratore, fascikle i omote (2.451 KM), ostali kancelarijski materijal (11.887 KM), materijal za održavanje čistoće (33.335 KM), službena glasila i stručne časopise (3.278 KM) i ostali režijski materijal (17.513 KM).

Rashodi za tekuće održavanje najvećim dijelom odnose se na rashode za usluge i materijal za tekuće održavanje i popravke zgrada (40.564 KM), tekuće održavanje objekata drumskog saobraćaja (136.219 KM), ostale usluge i materijal za tekuće popravke i održavanje ostalih građevinskih objekata (70.382 KM), tekuće održavanje prevoznih sredstava (33.349 KM), ostale usluge i materijal za tekuće održavanje i popravke opreme (28.874 KM) i rashode za ostalo tekuće održavanje (7.875 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu putnih troškova u zemlji (6.145 KM), u inostranstvu (729 KM) i rashode po osnovu utroška goriva (98.249 KM).

Rashodi za stručne usluge najvećim dijelom odnose se na rashode za usluge pošte (25.494 KM), usluge platnog prometa (11.577 KM), usluge emitovanja hartija od vrijednosti (4.600 KM), ostale finansijske usluge (2.420 KM), osiguranje imovine, zaposlenih i ostale usluge osiguranja (16.570 KM), usluge štampanja, grafičke obrade, kopiranja, uvezivanja i slično (18.819 KM), usluge objavljivanja tendera, oglasa i informativnih tekstova (15.742 KM), usluge izrade fotografija i filma, propagande, reklama i ostale usluge informisanja i medija (9.471 KM), računovodstvene usluge (3.300 KM), geodetsko-katastarske usluge (16.234 KM), usluge održavanja računarskih programa i biro opreme (27.246 KM), troškove održavanja licenci (4.308 KM) i ostale stručne usluge (64.543 KM).

Rashodi za usluge održavanja javnih površina i zaštite životne sredine najvećim dijelom odnose se na rashode za usluge održavanja zelenih površina (163.008 KM), usluge zimske službe (34.064 KM), po osnovu utroška električne rasvjete na javnim površinama (168.877 KM), usluge uređenja prostora (8.869 KM) i ostale usluge održavanja javnih površina (97.000 KM).

Ostali neklasifikovani rashodi najvećim dijelom odnose se na rashode za stručno usavršavanje zaposlenih (15.794 KM), bruto naknade volonterima (1.579 KM), bruto naknade članovima upravnih i nadzornih odbora (16.133 KM), članovima komisija i radnih grupa (35.087 KM), bruto naknade skupštinskim poslanicima i odbornicima (248.518 KM), bruto naknade po ugovoru o djelu (78.766 KM), bruto naknade za privremene i povremene poslove (18.586 KM), ostale bruto naknade za rad van radnog odnosa (12.161 KM), reprezentaciju (37.706 KM), organizacije prijema, manifestacija i slično (75.036 KM), rashode po osnovu poreza i doprinosa na teret poslodavca (11.538 KM), za takse i naknade za registraciju vozila, administrativne takse i članarine (9.206 KM) i ostale nepomenute rashode (222.331 KM).

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi su iskazani u iznosu od 378.303 KM, a odnose se na rashode po osnovu kamata na hartije od vrijednosti-emitovane obveznice (219.806 KM) i rashode po osnovu kamata na primljene zajmove u zemlji od banaka (158.497 KM).

Subvencije su iskazane u iznosu od 150.000 KM, a odnose se na subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (120.000 KM) i subvencije nefinansijskim subjektima u ostalim oblastima (30.000 KM). Subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva isplaćene su po osnovu Odluke o odobravanju isplate novčanih sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede u 2023. godini na području Opštine („Službeni glasnik opštine Srbac“ broj 11/23), a subvencije nefinansijskim subjektima u ostalim oblastima odnose se na subvencije za zapošljavanje radnika. Po nalazu revizije subvencije su precijenjene, a finansijski rezultat tekuće godine potcijenjen za 30.000 KM, jer rashodi i obaveze po osnovu subvencija nefinansijskim subjektima u ostalim oblastima nisu nastali u 2023. godini odnosno u obračunskom periodu u kojem su evidentirani (Javni poziv i Lista o raspodjeli sredstava novčanih podsticaja za zapošljavanje na području Opštine objavljeni su u 2024. godini), što nije u skladu sa članom 82. stav (6) i članom 93. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Grantovi su iskazani u iznosu od 721.987 KM, a odnose se na tekuće grantove političkim organizacijama i udruženjima (15.000 KM), humanitarnim organizacijama i udruženjima (11.600 KM), sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima (159.900 KM), etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima (22.000 KM), organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom (4.000 KM), organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija (1.100 KM) i ostale tekuće grantove u zemlji (508.387 KM). Najvećim dijelom odnose se na sredstva dodijeljena sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima (159.900 KM), JP „Radio Srbac“ (130.000 KM), Opštinskoj

Boračkoj organizaciji (67.500 KM), Udruženju roditelja za djecu sa posebnim potrebama „Izvor“ Srbac (42.000 KM), Udruženju penzionera Opštine (30.000 KM), Crvenom krstu Srbac (25.000 KM), Opštinskoj organizaciji porodica poginulih i zarobljenih boraca i nestalih civila (20.000 KM) i za sufinansiranje omladinskih projekata (19.972 KM). Korisnici sredstava granta su dostavili izvještaje o utrošku sredstava.

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 2.388.952 KM, a odnose se na doznake građanima (2.027.818 KM) i doznake pružaocima usluga socijalne zaštite (361.134 KM). Čine ih tekuće doznake korisnicima socijalne zaštite u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti Republike Srpske (za stalnu novčanu pomoć, dodatak za pomoć i njegu drugog lica, smještaj u ustanove, pomoć za osposobljavanje za rad djece i omladine, jednokratne novčane pomoći i ličnu invalidninu) u iznosu od 1.194.295 KM, stipendije učenicima i studentima (77.053 KM), ostale tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta opštine (314.650 KM), doznake Centru za socijalni rad na ime osposobljavanja za rad djece i omladine (13.370 KM), hraniteljskim porodicama (55.083 KM), ratnim vojnim invalidima i civilnim žrtvama rata (158.005 KM), za smještaj štíćenika (292.681 KM) i ostale tekuće doznake štíćenicima ustanova socijalne zaštite (283.815 KM). Po nalazu revizije doznake su precijenjene za 23.600 KM, a potcijenjeni su rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga za 4.202 KM, subvencije za 1.170 KM i tekući grantovi za 18.228 KM. Nabavka vijenaca i cvijeća za potrebe obilježavanja datuma od značaja za boračke kategorije nema karakter doznaka, jer predstavljaju ostale nepomenute rashode u skladu sa članom 92. stav (10) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Sredstva doznačena privatnom proizvođaču u oblasti poljoprivrede na ime popravke oštećenog platenika ima karakter subvencija nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, te se klasifikuje u skladu sa članom 94. stav (5) pomenutog pravilnika. Shodno naprijed navedenom, tekući grantovi organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice, zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom su potcijenjeni jer sredstva dodijeljena Boračkoj organizaciji Opštine i Udruženju penzionera Opštine nisu klasifikovana u skladu sa članom 95. stav (3) pomenutog pravilnika.

Rashodi po sudskim rješenjima su iskazani u iznosu od 36.060 KM, a najvećim dijelom se odnose na izmirenje sudskih troškova.

Transferi između različitih jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 33.769 KM, a najvećim dijelom se odnose na transfere entitetu po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske (1.343 KM) i transfere fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (31.808 KM).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- **evidentiranje subvencija i obaveza vrši u periodu nastanka u skladu sa članom 82. stav (6) i 93. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,**
- **klasifikacija rashoda po osnovu korišćenja robe i usluga, subvencija i grantova vrši u skladu sa članom 92. stav (10), 94. stav (5) i 95. stav (3) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.**

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci u obrascu PIF su iskazani u iznosu od 2.825.256 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu (1.571.327 KM), otplatu dugova (1.114.279 KM) i ostale izdatke (139.650 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su na fondu 01 u iznosu od 744.625 KM, fondu 03 u iznosu od 62.500 KM i fondu 05 u iznosu od 764.202 KM. Odnose se na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata u iznosu od 175.133 KM (21.358 KM na fondu 01

i 153.775 KM na fondu 05 - najvećim dijelom po osnovu izvedenih radova za izgradnju sportsko-rekreativnih objekata i za izgradnju dvorišta novog vrtića i omladinskih domova, izdatke za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata u iznosu od 954.478 KM (344.051 KM na fondu 01 i 610.427 KM na fondu 05 - najvećim dijelom na izdatke za rekonstrukciju postojećeg objekta u svrhu obezbjeđenja prostora za galeriju i depo slika, rekonstrukciju i asfaltiranje puteva, rekonstrukciju JU Centar srednjih škola Srbac, svlačionice FK „Polet“ i rekonstrukciju saobraćajnih objekata), izdatke za nabavku opreme u iznosu od 287.144 KM (224.644 KM na fondu 01 i 62.500 KM na fondu 03), nematerijalne proizvedene imovine (9.945 KM) i izdatke za zalihe materijala, robe i sitnog inventara, ambalaže i slično (144.627 KM).

Izdaci za otplatu dugova odnose se na izdatke za otplatu glavnice po obveznicama u iznosu od 285.564 KM, izdatke za otplatu primljenih zajmova od banaka u iznosu od 819.915 KM i izdatke za otplatu dugova prema drugim jedinicama vlasti u iznosu od 8.800 KM (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

Izdaci za otplatu primljenih zajmova odnose se na izdatke za otplatu glavnice kredita kod Addiko bank a.d. Banja Luka (472.930 KM), revolving kredita kod NLB banke a.d. Banja Luka (340.000 KM) i kredita kod Nove banke a.d. Banja Luka (6.985 KM).

Izdaci za otplatu dugova prema drugim jedinicama vlasti odnose se na otplatu glavnice po kreditu Vlade Kraljevine Belgije.

Ostali izdaci odnose se na izdatke po osnovu naknada plata za vrijeme bolovanja i roditeljskog odsustva koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja.

6.1.3. Budžetski suficit/deficit

U obrascu PIB 01 iskazan je budžetski suficit u iznosu od 1.328.974 KM, a predstavlja zbir bruto budžetskog suficita (605.212 KM) i neto izdataka za nefinansijsku imovinu (723.762 KM). Iskazani bruto budžetski suficit predstavlja razliku između budžetskih prihoda (13.429.487 KM) i budžetskih rashoda (12.824.275 KM). Neto izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su u iznosu od 723.762 KM i predstavljaju razliku između primitaka za nefinansijsku imovinu (1.468.387 KM) i izdataka za nefinansijsku imovinu (744.625 KM). Po nalazu revizije budžetski suficit je precijenjen za 1.326.636 KM zbog više iskazanih primitaka za nefinansijsku imovinu za 1.356.636 KM i više iskazanih tekućih rashoda za 30.000 KM (tačka 6.1.1.2. i 6.1.2.1. izvještaja).

U obrascu PIF iskazan je suficit u iznosu od 720.448 KM i to na fondu 01 suficit u iznosu od 1.328.974 KM, a na fondu 03 je iskazan deficit u iznosu od 62.500 KM i fondu 05 deficit u iznosu od 546.026 KM. Po nalazu revizije suficit je precijenjen za 1.326.636 KM (tačka 6.1.1.2. i 6.1.2.1. izvještaja).

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u negativnom iznosu od 533.612 KM i odnosi se na fond 01, a predstavlja zbir neto zaduživanja iskazanog u negativnom iznosu od 714.279 KM, ostalih neto primitaka u iznosu od 12.798 KM i raspodjele suficita iz ranijeg perioda u iznosu od 167.869 KM. Po nalazu revizije neto finansiranje je potcijenjeno za 1.356.636 KM zbog potcijenjenih ostalih primitaka (tačka 6.1.1.2. izvještaja).

6.1.5. Razlika u finansiranju

U obrascu PIB 01 iskazana je razlika u finansiranju u iznosu od 795.362 KM, a čine je budžetski suficit u iznosu od 1.328.974 KM i neto finansiranje u negativnom iznosu od 533.612 KM. Po nalazu revizije razlika u finansiranju je potcijenjena za 30.000 KM zbog precijenjenog budžetskog suficita za 1.326.636 KM i potcijenjenog neto finansiranja za 1.356.636 KM (tačka 6.1.1.2. i 6.1.2.1. izvještaja).

U obrascu PIF iskazana je ukupna razlika u finansiranju u iznosu od 186.836 KM, a čine je budžetski suficit u iznosu od 720.448 KM i neto finansiranje u negativnom iznosu od

533.612 KM. Po nalazu revizije razlika u finansiranju je potcijenjena za 30.000 KM (tačka 6.1.1.2. i 6.1.2.1. izvještaja).

6.1.6. Izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima

U obrascu PIF iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 15.669.446 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 15.450.322 KM (prihodi 13.429.487 KM i primici 2.020.835 KM), fondu 03 prihodi u iznosu od 948 KM i fondu 05 prihodi u iznosu od 218.176 KM.

Ukupni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 15.650.479 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 14.822.829 KM (rashodi 12.824.275 KM i izdaci 1.998.554 KM), fondu 03 u iznosu od 63.448 KM (rashodi 948 KM i izdaci 62.500 KM) i fondu 05 izdaci u iznosu od 764.202 KM.

Razlika u finansiranju na fondu 03 iskazana je u negativnom iznosu od 62.500 KM, a na fondu 05 u negativnom iznosu od 546.026 KM.

Nalazi revizije u vezi prihoda, primitaka, rashoda i izdataka na fondovima 03 i 05 navedeni su u prethodnim tačkama izvještaja.

6.2. Bilans uspjeha

Prihode i rashode iskazane u konsolidovanom bilansu uspjeha čine budžetski prihodi i rashodi koji su iskazani u izvještajima o izvršenju budžeta (PIB 01 i PIF) i prihodi i rashodi obračunskog karaktera.

6.2.1. Prihodi

Prihodi su u Konsolidovanom bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 14.452.786 KM, a čine ih budžetski prihodi i prihodi obračunskog karaktera.

6.2.1.1. Prihodi (osim obračunskih)

Prihodi su u Konsolidovanom bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 13.648.610 KM, a čine ih poreski i neporeski prihodi, grantovi i transferi između različitih jedinica vlasti (obrazloženo u tački 6.1.1.1. izvještaja).

6.2.1.2. Prihodi obračunskog karaktera

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 804.176 KM, a najvećim dijelom odnose se na prihode obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti (425.938 KM), pomoći u naturi (181.618 KM), dobitke od prodaje imovine (146.172 KM), ostale prihode obračunskog karaktera koji su iskazani u negativnom iznosu od 79.023 KM po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa evidentirani na osnovu Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske iz Jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2023. godine, prihode obračunskog karaktera od usklađivanja vrijednosti imovine (99.799 KM) i prihode obračunskog karaktera po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa (29.672 KM).

6.2.2. Rashodi

Rashodi su u Konsolidovanom bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 16.432.916 KM, a čine ih budžetski rashodi i rashodi obračunskog karaktera.

6.2.2.1. Rashodi (osim obračunskih)

Rashodi su u Konsolidovanom bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 12.825.223 KM, a čine ih tekući rashodi i transferi između različitih jedinica vlasti (obrazloženo u tački 6.1.2.1. izvještaja).

6.2.2.2. Rashodi obračunskog karaktera

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 3.607.693 KM, a odnose se na rashode po osnovu nabavne vrijednosti realizovanih zaliha (162.428 KM), amortizacije (3.267.064 KM), rashode od usklađivanja vrijednosti imovine (146.843 KM), gubitke od prodaje imovine neproizvedene stalne imovine (30.087 KM) i ostale rashode obračunskog karaktera (1.271 KM).

Rashodi po osnovu nabavne vrijednosti realizovanih zaliha najvećim dijelom se odnose na nabavnu vrijednost utrošenih zaliha materijala u JZU Dom zdravlja (161.944 KM).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine odnose se na rashode po osnovu korekcije poreskih potraživanja po Izvještaju Poreske uprave Republike Srpske iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2023. godine (119.792 KM) i nenaplaćene komunalne naknade (27.053 KM).

Rashodi po osnovu amortizacije odnose se na amortizaciju zgrada i objekata (3.024.138 KM), postrojenja i opreme (240.237 KM) i nematerijalne imovine (2.689 KM).

6.2.3. Finansijski rezultat

U Konsolidovanom bilansu uspjeha na dan 31.12.2023. godine iskazan je negativan finansijski rezultat u iznosu od 1.980.130 KM, a po nalazu revizije je potcijenjen za 30.000 KM jer su precijenjeni tekući rashodi (tačka 6.1.2.1. izvještaja).

6.3. Bilans stanja

U Konsolidovanom bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine iskazana je ukupna aktiva/pasiva neto vrijednosti od po 104.161.051 KM, a odnosi se na poslovnu aktivu/pasivu i vanbilansnu aktivu/pasivu.

6.3.1. Aktiva

Na dan 31.12.2023. godine iskazana je poslovna aktiva u iznosu od 148.901.472 KM bruto vrijednosti 46.034.075 KM, ispravke vrijednosti i 102.867.397 KM neto vrijednosti, a odnosi se na tekuću i stalnu imovinu.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina je iskazana u iznosu od 2.777.132 KM bruto vrijednosti, 1.529.917 KM ispravke vrijednosti i 1.247.215 KM neto vrijednosti, a odnosi se na kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja odnose se na gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročna potraživanja, kratkoročna razgraničenja i kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti su iskazani u iznosu od 139.030 KM, a odnose se na sredstva na bankovnim računima (138.730 KM) i u blagajni (300 KM).

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 2.248.732 KM bruto vrijednosti, 1.457.703 KM ispravke vrijednosti i 791.029 KM neto vrijednosti, a neto vrijednost najvećim dijelom se odnosi na potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga (305.764 KM), od zaposlenih (138.214 KM), potraživanja za nenaplaćene poreze i neporeske prihode (294.501 KM), potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju za naplatu u roku od godinu dana (16.340 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (36.070 KM).

Potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga odnose se na potraživanja za prodana proizvedena stalna sredstva (142.260 KM) i potraživanja JZU Dom zdravlja Srbac od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske po osnovu Ugovora o pružanju i finansiranju primarnog nivoa zdravstvene zaštite u 2023. godini (163.504 KM).

Potraživanja od zaposlenih najvećim dijelom odnose se na potraživanja po osnovu akontacije za službena putovanja iz ranijeg perioda (3.671 KM), potraživanja od zaposlenih po osnovu troškova telefona (2.765 KM) i potraživanja JZU Dom zdravlja Srbac od zaposlenog za naknadu štete iz ranijeg perioda (131.069 KM).

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode odnose se na potraživanja koja su evidentirana po osnovu Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2023. godine i to potraživanja za ostale nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (99.378 KM), potraživanja za nenaplaćene naknade i takse (157.573 KM) i potraživanja za nenaplaćene ostale neporeske prihode (37.550 KM).

Ostala kratkoročna potraživanja najvećim dijelom odnose se na potraživanja JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac za korišćenje usluga vrtića (13.420 KM), potraživanja JU Centar za kulturu i sport (3.763 KM) i potraživanja Opštine od JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske (16.800 KM).

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti su iskazana u iznosu od 163.766 KM, a najvećim dijelom odnose se na potraživanja od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske po osnovu sufinansiranja prava iz socijalne zaštite (74.656 KM), potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata od fondova socijalne sigurnosti (62.754 KM) i potraživanja od Ministarstva finansija Republike Srpske na ime raspodjele javnih prihoda (22.901 KM).

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima je iskazana u iznosu od 225.604 KM bruto vrijednosti, 72.214 KM ispravke vrijednosti i 153.390 KM neto vrijednosti, a odnosi se u potpunosti na zalihe medicinskog materijala kod JZU Dom zdravlja Srbac.

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina je iskazana u iznosu od 146.124.340 KM bruto vrijednosti, 44.504.158 KM ispravke vrijednosti i 101.620.182 KM neto vrijednosti, a odnosi se dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja su iskazani u neto iznosu od 1.676.819 KM (bruto vrijednosti od 1.690.819 KM i ispravke vrijednosti od 14.000 KM), a odnosi se na dugoročne plasmane i dugoročna potraživanja.

Dugoročni plasmani odnose se na oročena novčana sredstva preko godinu dana i akcije i učešća u kapitalu.

Oročena novčana sredstva preko godinu dana su iskazana u iznosu od 591.999 KM kod Atos bank a.d. Banja Luka po ugovoru o oročenom depozitu na rok od 15 mjeseci.

Akcije i učešća u kapitalu u ostalim domaćim javnim nefinansijskim subjektima su iskazane su u iznosu od 1.066.293 KM, nakon provedenog postupka konsolidacije u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Odnose se na osnivačke uloge u JU Turistička organizacija opštine Srbac (5.000 KM), JZU Dom zdravlja „Srbac“ Srbac (2.000 KM), JU Narodna biblioteka Srbac (2.000 KM), JU Centar za socijalni rad Srbac (5.000 KM), JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac (118.026 KM), JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac (5.989 KM), JU Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća opštine Srbac (2.000 KM), JU Radio Srbac (28.571 KM) i učešća u kapitalu u KP „Vodovod“ a.d. Srbac (605.147 KM), KP „Komunalac“ a.d. Srbac (166.464 KM) i JP „Depot“ Banja Luka (126.096 KM).

Dugoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 32.527 KM bruto vrijednosti, 14.000 KM ispravke vrijednosti i 18.527 KM neto vrijednosti, a odnose se na potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja evidentirana na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2023. godine.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima je iskazana u iznosu od 144.433.521 KM bruto vrijednosti, 44.490.158 KM ispravke vrijednosti i 99.943.363 KM neto vrijednosti, a odnosi se na proizvedenu stalnu imovinu, dragocjenosti, neproizvedenu stalnu imovinu i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi.

Proizvedena stalna imovina je iskazana u iznosu od 95.893.607 KM bruto vrijednosti, 44.340.810 KM ispravke vrijednosti i 51.552.797 KM neto vrijednosti, a odnosi se na zgrade i objekte, postrojenja i opremu i nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Zgrade i objekti su iskazani u iznosu od 92.379.572 KM bruto vrijednosti, 41.815.576 KM ispravke vrijednosti i 50.563.996 KM neto vrijednosti, a odnosi se na stambene objekte (1.768.613 KM), poslovne objekte i prostore (13.966.899 KM), saobraćajne objekte (29.436.350 KM) i ostale objekte (5.392.134 KM).

Po ispunjavanju uslova u prethodnom periodu nije izvršen prenos sredstava u pripremi na odgovarajuće pozicije imovine u upotrebi što nije u skladu sa članom 26. stav (1) i 42. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i članom 38. stav (2) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Shodno navedenim odstupanjima nisu tačno iskazani rashodi obračunate amortizacije i finansijski rezultat ranijih godina. Naime, saobraćajni objekti koji su završeni u 2022. godini, a aktivirani u 2023. godini u iznosu od 2.346.857 KM odnose se na Put Dvorine-Ž. Razboj (83.712 KM), Put Selo Srbac (79.842 KM), Put Sitneši (308.640 KM), Put u MZ Glamočani (198.514 KM), Put u MZ Srđevići (212.586 KM), Putna infrastruktura- faza II lot 1 (321.930 KM), Putna infrastruktura – faza II lot 2 (883.312 KM), Ulica Alekse Šantića (59.363 KM), Parking između Slovenske zgrade i Prvomajske (49.940 KM), Parking kod Vatrogasnog doma (49.202 KM) i Vrbaski nasip Prijebljezi (99.815 KM). U toku revizije, Opština je izvršila preračun troškova amortizacije i ispravku materijalno značajne greške na teret finansijskog rezultata ranijih godina, te shodno tome nije data preporuka.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 3.067.867 KM bruto vrijednosti, 2.357.379 KM ispravke vrijednosti i 710.488 KM neto vrijednosti, a najvećim dijelom odnose se na prevozna sredstva (152.483 KM), grijnu, rashladnu i zaštitnu opremu (16.165 KM), kancelarijsku opremu (40.235 KM), komunikacionu i računarsku opremu (114.099 KM), proizvodno-uslužnu opremu (31.735 KM), ostalu opremu (184.765 KM), medicinsku opremu (17.360 KM), opremu za namještaj obrazovnih, naučnih, kulturnih institucija (93.018 KM) i specijalnu opremu (60.629 KM).

Opština izdaje u zakup najmanje 22 poslovne jedinice (poslovne prostore i zemljište), a takva imovina nije reklasifikovana i iskazana kao *investiciona imovina*, što nije u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Nematerijalna proizvedena imovina iskazana je u iznosu od 446.168 KM bruto vrijednosti, 167.855 KM ispravke vrijednosti i 278.313 KM neto vrijednosti, a odnosi se na računarske programe, originalna, zabavna, književna i umjetnička djela i ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Dragocjenosti su iskazane u iznosu od 562.420 KM, a odnose se na umjetnička djela (561.860 KM) i arhivsku građu (560 KM).

Neproizvedena stalna imovina je iskazana u iznosu od 44.675.934 KM bruto vrijednosti, 149.348 KM ispravke vrijednosti i 44.526.586 KM neto vrijednosti, a odnosi se na zemljište i nematerijalnu neproizvedenu imovinu.

Zemljište je iskazano u iznosu od 44.523.425 KM, a odnosi se na poljoprivredno zemljište (500.360 KM), gradsko građevinsko zemljište (5.627.732 KM) i ostalo građevinsko zemljište (38.395.333 KM).

Nematerijalna neproizvedena imovina je iskazana u iznosu od 152.509 KM bruto vrijednosti, 149.348 KM ispravke vrijednosti i 3.161 KM neto vrijednosti, a odnosi se na licence i ostalu nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi iskazana je u iznosu od 3.301.560 KM, a najvećim dijelom odnosi se na ulaganja u izgradnju stambene zgrade za mlade bračne parove u Srpcu (1.459.192 KM), izgradnju objekta dječijeg vrtića u Opštini Srbac (889.264 KM), „Vanjsko uređenje oko novog objekta dječijeg vrtića u Srpcu i izgradnju fekalne i oborinske kanalizacije u dijelu ulice na predmetnom lokalitetu“ (65.787 KM), „Završetak radova na objektu FK „Polet“ Sitneši“ (62.969 KM), izgradnju Društvenog doma u MZ Srđevići-faza 1“ (295.219 KM) i nabavku i montažu opreme za grijanje i hlađenje u sportskoj dvorani „9. januar“ u Srpcu (149.760 KM).

Za izgradnju stambene zgrade za mlade bračne parove u Srpcu Skupština opštine Srbac je u 2021. godini donijela Odluku o dugoročnom zaduženju Opštine Srbac putem četvrte emisije obveznica na domaćem tržištu kapitala u iznosu od 1.200.000 KM kod Investiciono-razvojne banke Republike Srpske, a namjena je finansiranje kapitalne investicije „Izgradnja zgrade za mlade bračne parove u Srpcu“. Opština je 2022. godini zaključila ugovor sa izvođačem radova u vrijednosti od 1.445.000 KM bez poreza na dodatu vrijednost. Skupština opštine Srbac je u 2022. godini donijela Odluku o utvrđivanju prodajne cijene m² stambenog prostora u iznosu od 1.200 KM po m² stambenog prostora. U ugovoru o kupovini stana u izgradnji sa korisnicima projekta, navedena je odredba po kojoj kupac predmetnim stanom ne može slobodno raspolagati (otuđiti ili opteretiti) bez saglasnosti prodavca, u periodu od 10 godina od zaključenja ugovora, kao i da se u korist prodavca ugovara pravo preče kupovine. Učešće Opštine u projektu kao nenovčano davanje je građevinska parcela (zemljište u svojini Opštine) i ostali troškovi koji se odnose na idejni projekat, stručno mišljenje i urbanističko-tehničke uslove, glavni projekat, priključke na vodovodnu mrežu, elektro mrežu, protivpožarnu saglasnost, troškove nadzora i drugo. U toku revizije, u 2024. godini završena je investicija „Izgradnja zgrade za mlade bračne parove u Srpcu“ i stanovi predati stanarima.

Za izgradnju objekta dječijeg vrtića u Opštini Srbac za fazu 1 zaključen je ugovor sa izvođačem radova u vrijednosti od 655.651 KM bez poreza na dodatu vrijednost, a Aneks 1. ugovora na ukupnu vrijednost radova od 725.211 KM bez poreza na dodatu vrijednost i ugovor o izvođenju dodatnih radova u vrijednosti od 124.492 KM bez poreza na dodatu vrijednost. Takođe, zaključen je ugovor sa izvođačem radova za Izgradnju objekta dječijeg vrtića u Opštini Srbac za fazu 2 u vrijednosti od 1.053.750 KM. U toku revizije, završena je investicija i objekat dječijeg vrtića stavljen u upotrebu.

Za „Vanjsko uređenje oko novog objekta dječijeg vrtića u Srpcu i izgradnju fekalne i oborinske kanalizacije u dijelu ulice na predmetnom lokalitetu“ zaključen je ugovor u 2023. godini sa izvođačem radova u vrijednosti od 369.054 KM bez poreza na dodatu vrijednost, a u toku revizije završena je ova investicija.

Vrijednost nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u 2023. godini povećana je za 17.516.583 KM po osnovu nabavke opreme (236.796 KM), objekata (14.256 KM), povećanja vrijednosti zemljišta (10.792.745 KM), povećanja nefinansijske imovine u pripremi (2.723.517 KM), prenosa u upotrebu (3.685.342 KM), nabavke nematerijalne imovine (13.178 KM) i nabavke umjetničkih djela (50.880 KM), a smanjena za 7.138.168 KM po osnovu korekcije za efekte obračunate amortizacije (3.267.064 KM), prenosa iz pripreme (3.685.342 KM), prodaje zemljišta (138.926 KM), prodaje opreme (4.074 KM) i rashodovanja opreme (42.893 KM).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se poslovni prostori i ostala stalna imovina koja je izdata u zakup klasifikuje kao investiciona imovina u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.2. Pasiva

Na dan 31.12.2023. godine iskazana je poslovna pasiva u iznosu od 102.867.397 KM, a odnosi se na obaveze i razgraničenja i vlastite izvore.

6.3.2.1. Obaveze i razgraničenja

Obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 12.023.111 KM, a odnose se na kratkoročne obaveze i razgraničenja (6.447.298 KM) i dugoročne obaveze i razgraničenja (5.575.813 KM).

Kratkoročne obaveze i razgraničenja se odnose na kratkoročne finansijske obaveze, obaveze za lična primanja zaposlenih, obaveze iz poslovanja, obaveze za rashode finansiranja i druge finansijske troškove, obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite, kratkoročna rezervisanja i razgraničenja, ostale kratkoročne obaveze i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 1.202.250 KM, a odnose se na obaveze po osnovu emitovanih obveznica u iznosu od 301.597 KM i obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana u iznosu od 900.653 KM (po osnovu kredita kod Adiko Bank a.d. Banja Luka 500.653 KM i NLB Banke a.d. Banja Luka 400.000 KM).

Obaveze za lična primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 692.931 KM, a odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata (503.084 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći (189.847 KM) za decembar 2023. godine.

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu 3.212.793 KM, a najvećim dijelom odnose se na obaveze za nabavku stalne imovine (970.904 KM), obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji (666.608 KM), obaveze za primljene avanse (1.356.636 KM), obaveze za primljene depozite i kaucije (19.000 KM) i obaveze prema fizičkim licima u zemlji (199.473 KM).

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite iskazane su u iznosu 962.785 KM, a odnose se na obaveze za subvencije (189.595 KM), grantove (249.823 KM) i doznake na ime socijalne zaštite (523.367 KM). Po nalazu revizije, obaveze za subvencije su precijenjene za 30.000 KM (tačka 6.1.2.1. izvještaja).

Ostale kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 147.004 KM, a odnose se na neizmirene obaveze iz ranijeg perioda po osnovu poreza i doprinosa, obaveze prema dobavljačima i reprogramirane obaveze za električnu energiju.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti su iskazane su u iznosu od 232.873 KM, a najvećim dijelom odnose se na obaveze po osnovu ugovora o kreditu zaključenog sa Ministarstvom finansija Republike Srpske - kredit Vlade Kraljevine Belgije (8.800 KM), Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske za finansiranje projekta „Izgradnja sistema vodosnabdijevanja Opštine Srbac“ (203.909 KM) i obaveze po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda (17.223 KM).

Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja izmirene su obaveze iz 2023. godine u iznosu od 1.204.750 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (104.731 KM), obaveze za lična primanja zaposlenih (560.095 KM), obaveze iz poslovanja (231.367 KM), obaveze za rashode finansiranja (549 KM), subvencije (7.500 KM), grantove (2.800 KM), doznake (290.435 KM) i ostale kratkoročne obaveze (7.224 KM). Opština je u skladu sa članom 9. stav (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15 i 62/18) sačinila Plan za izmirenje neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda.

Dugoročne obaveze i razgraničenja odnose se na dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti, dugoročne obaveze po zajmovima, dugoročna rezervisanja i razgraničenja,

ostale dugoročne obaveze i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti.

Dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti iskazane su u iznosu od 3.842.455 KM, a odnose se na dugoročno zaduženje Opštine putem treće emisije obveznica (2.642.455 KM) i četvrte emisije obveznica (1.200.000 KM).

Dugoročne obaveze po zajmovima iskazane su u iznosu od 1.482.332 KM, a odnose se na dugoročne obaveze po osnovu zaključenog ugovora o kreditu sa Hipo Alpe Adria Bank a.d. Banja Luka, odnosno Adiko Bank a.d. Banja Luka (iz 2006. godine na period od 20 godina).

Dugoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 3.437 KM, a odnose se na dugoročno razgraničene prihode (uslovljene donacije iz ranijeg perioda).

Ostale dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 248.790 KM, odnose se na obaveze po osnovu utroška električne energije u skladu sa potpisanim reprogramima sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti iskazane su u iznosu od 52.799 KM, a odnose se na dugoročne obaveze po kreditu Vlade Kraljevine Belgije.

Shodno članu 72. stav (2) Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 71 /12, 52/14,114/17, 131/20, 28/21 i 90/21) Opština je u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 37/24 objavila izvještaj o stanju duga i garancijama na dan 31.12.2023. godine.

6.3.2.2. Vlastiti izvori sredstava

Vlastiti izvori sredstava iskazani su u iznosu od 90.844.286 KM, a odnose se na trajne izvore sredstava, rezerve i finansijski rezultat.

Trajni izvori sredstava iskazani su u iznosu od 47.690.660 KM, a odnose se na vrijednost imovine koja ne podliježe obračunu amortizacije čija vrijednost je utvrđena u ranijem periodu, vrijednost akcija i učešća u kapitalu kontrolisanih entiteta i osnivačkih uloga u nižim budžetskim korisnicima. U GKT evidentirani trajni izvori sredstava uvećani su za iznos od 205.949 KM po osnovu efekta konsolidacije srazmjernog učešća u neto imovini/kapitalu kontrolisanih entiteta (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

Rezerve su iskazane u iznosu od 1.060.443 KM, a odnose se na revalorizacije rezerve po osnovu procjene vrijednosti nefinansijske imovine u JZU Dom zdravlja Srbac (650.343 KM) i ostale rezerve koje se odnose na vrijednost zbirke umjetničkih djela iskazane kod JU Centar za kulturu i sport Srbac (410.100 KM).

Finansijski rezultat ranijih godina iskazan je u iznosu od 44.046.586 KM.

Finansijski rezultat tekuće godine iskazan je u negativnom iznosu od 1.953.403 KM), a po nalazu revizije potcijenjen je za 30.000 KM po osnovu precijenjenih subvencija (tačka 6.1.2.1. izvještaja).

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Pozicije vanbilansne aktive/pasive iskazane su u iznosu od 1.293.654 KM, a odnose se na vrijednost datih garancija Opštine (1.264.354 KM) i ostale vanbilansne aktive/pasive (29.300 KM). Garancije su date po osnovu kreditnih zaduženja JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka (21.124 KM), JU Centar za kulturu i sport Srbac (32.611 KM), KP „Vodovod“ a.d. Srbac (920.211 KM), KP „Komunalac“ a.d. Srbac (296.983 KM) i JP Radio Srbac (26.036 KM). Međutim, Opština nije evidentirala poslovne događaje u vanbilansnoj evidenciji shodno članu 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike jer nije evidentirala vrijednost primljenih garancija za dobro izvršenje ugovora prilikom realizacije javnih nabavki, datih mjenica kao sredstvo obezbjeđenja za servisiranje duga po osnovu emisije obveznica i primljenih kredita, kao i

vrijednost tuđe imovine koju koristi (vozilo koje je dobila na korišćenje od JU Centar za socijalni rad Srbac i multifunkcionalne štampače).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se vrijednost garancija za dobro izvršenje ugovora, datih mjenica i tuđe imovine evidentira u okviru vanbilansne evidencije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Konsolidovanom bilansu novčanih tokova iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 13.479.379 KM, odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 13.247.744 KM i pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 231.635 KM.

Prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti iskazani su u iznosu od 1.468.387 KM, odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti u iznosu od 2.248.800 KM i negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti u iznosu od 780.413 KM.

Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazani su u iznosu od 400.000 KM, odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 774.279 KM i negativan neto novčani tok iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 780.413 KM.

Neto smanjenje gotovine iskazano je u iznosu od 923.057 KM, gotovina na početku perioda u iznosu od 1.062.087 KM i gotovina na kraju perioda u iznosu od 139.030 KM, koliko je i iskazano u Konsolidovanom bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine.

Konsolidovani bilans novčanih tokova Opštine nije sačinjen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima, jer su odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti koji nisu nastali iskazani u iznosu od 591.999 KM, a odnose se na oročena sredstva Opštine kod Atos bank a.d. Banja Luka. Takođe, odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja po osnovu izdataka za otplatu dugova su manje iskazani u iznosu od 340.000 KM, jer iskazani izdaci za otplatu kredita NLB banci a.d. Banja Luka nisu iskazani u okviru obrasca Bilansa novčanih tokova.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se izdaci za otplatu dugova iskazuju u obrascu Bilans novčanih tokova u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje, u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 15 (c) i 38), objelodanjeno je da su finansijski izvještaji Opštine sačinjeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema pisanoj informaciji Opštine za potrebe revizije, sačinjenoj na osnovu pregleda sudskih sporova i izvještaja Pravobranilaštva Republike Srpske, na dan 31.12.2023. godine vodila su se 24 parnična postupka u kojima je Opština tužilac ukupne vrijednosti od 15.437 KM (bez zakonskih zateznih kamata i troškova sudskih postupaka), što može imati uticaj na potencijalnu imovinu. Protiv Opštine pokrenuto je osam parničnih postupaka ukupne vrijednosti od 186.385 KM (bez zakonskih zateznih kamata i troškova sudskih postupaka), a predmet sporova su novčana potraživanja i imovinsko-pravni poslovi, što može uticati na potencijalne obaveze.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz konsolidovane finansijske izvještaje za period 01.01-31.12.2023. godine sačinjene su Napomene koje pružaju neophodne opšte informacije o Opštini, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi, primijenjenim računovodstvenim politikama, postojanju i iznosu ograničavanja vlasništva na nekretninama (hipoteka) i informacije o stalnosti poslovanja. Međutim, Napomene nisu sačinjene u skladu sa odredbama člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS-JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja, jer nisu objelodanjene informacije o pojedinačnim stavkama i strukturi zbirnih budžetskih pozicija rashoda i izdataka, uzrocima značajnih odstupanja u odnosu na plan i prethodnu godinu i promjeni u neto imovini, za korišćene metode amortizacije, korisni vijek upotrebe ili korišćene stope amortizacije, usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti na početku i na kraju perioda, kako je definisano zahtjevima MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 88), informacije o neusaglašenim saldima imovine i obaveza i informacije o bilansu novčanih tokova u skladu sa zahtjevima MRS-JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima.

U pisanim Obrazloženjima JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac i JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac uz finansijske izvještaje za period 01.01-31.12.2023. godine su objelodanjene neophodne opšte informacije o javnim ustanovama, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi, primijenjenim računovodstvenim politikama, ali nisu objelodanjene informacije o bruto knjigovodstvenoj vrijednosti i akumuliranoj ispravci vrijednosti na početku i na kraju perioda i korisnom vijeku upotrebe ili korišćenim stopama amortizacije, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 88), kao ni objelodanjivanja uzroka značajnijih odstupanja u odnosu na budžet i prethodnu godinu, što nije u skladu sa članom 46. stav (1) tačka 5. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporučuje se načelniku Opštine i direktoru JU Dječiji Vrtić „Naša radost“ Srbac i JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac da obezbijedi da se u Napomenama i pisanim Obrazloženjima uz finansijske izvještaje objelodanjuju potrebne dodatne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS - 1 Presentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih standarda.

Revizijski tim

Mira Savić, s.r.

Jelena Jovanić, s.r.

Sanja Vučić, s.r.